

กระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปะชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรเพื่อสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัย จังหวัดบุรีรัมย์ Occupational Development Process from Ethnic Art Wisdom of Thai-Khmer Descent to Create Social Cohesion to Support the Aging Society in Buriram Province

สรเพชญ เพียรจัด
Sanpet Pianjud

Received: December 21, 2023

Revised: January 5, 2024

Accepted: January 6, 2024

บทคัดย่อ

โครงการเรื่องกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปะชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร เพื่อสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัยจังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาภูมิปัญญาศิลปะชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรในจังหวัดบุรีรัมย์ 2) สร้างกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปะชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร 3) สร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัยจากกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปะชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร ครั้วเรือนกลุ่มผู้สูงอายุ จำนวนทั้งสิ้น 79 คน

ผลการดำเนินโครงการ พบว่า มีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ทุกคนต้องมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล โดยใช้การสร้างตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม และวัดผลการปฏิบัติงานเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดโดยชุมชนกำหนดกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปะชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรเพื่อสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัยจังหวัดบุรีรัมย์ ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านบวกโดยมีระบบความสัมพันธ์ แบบพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้นมีความรักความสามัคคี สามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเกิดอาชีพปัจจุบันผลิตและขายสินค้า จำนวน 1 อาชีพ คือ อาชีพจากผลิตภัณฑ์การจักสานตะกร้าจากเส้นพลาสติกเกิดรายได้เพิ่มขึ้นในครั้วเรือนผู้สูงอายุ ครั้งละ 1,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน และสามารถลดความเหลื่อมล้ำเป็นการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมให้กับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี เกิดผลกระทบในระดับจังหวัดด้านบวก ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัด เกิดการกระจายรายได้สู่ครั้วเรือนผู้สูงอายุ

คำสำคัญ : การพัฒนาอาชีพ, ภูมิปัญญาศิลปะชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร, การสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมทุกช่วงวัย , เมืองสังคมสูงวัย

Abstract

The objectives were 1) to study ethnic Thai-Khmer art wisdom in Buriram Province, 2) to create a career development process from Thai-Khmer ethnic art wisdom. 3) to create social cohesion to support the aging society from the process of professional development from the wisdom of ethnic Thai-Khmer art. Elderly households Total 79 people.

The results showed that the process of Objectives are set for everyone to participate in order to achieve work efficiently by using the creation of concrete performance indicators and measure the performance against the goals set by the community determine the career development process from Thai-Khmer ethnic art wisdom to create social cohesion to support the aging society in Buriram Province. The community has changed in a positive way with a more interdependent relationship system with love and unity. They can able to solve community problems using a participatory process. At present, there is only 1 occupation that produces and sells products, which is an occupation from basket weaving products made from plastic threads, resulting in an increase in income in the elderly household by 1,500 baht per time, representing 100 percent. can generate income for the community and it can reduce inequality as well as a fair distribution of income to people in the community as well. It has positive impacts at the provincial level. This causes the development of the foundation economy and stimulates the overall economy of the province. The income distribution to elderly households.

Keywords: Occupational Development, local wisdom of Thai-Khmer ethnicity, Creating a social cohesion of all ages, The Aging society

บทนำ

สถานการณ์ด้านสุขภาวะของจังหวัดบุรีรัมย์ จากการวิเคราะห์ SWOT ตามแผนยุทธศาสตร์สุขภาพจังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ.2560-2564 พบว่า จังหวัดบุรีรัมย์ มีจุดแข็งในการสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาวะที่ดี มีการสร้างบทบาทประชาชนเพื่อดูแลสุขภาพตนเอง มีนักปฏิบัติการสาธารณสุขครอบคลุมทุกพื้นที่ มีนโยบาย 9 ดี มีธรรมนูญหมู่บ้าน มีกองทุนสุขภาพ มีการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น และ อสม. มีหมู่บ้านผู้สูงอายุต้นแบบ มีการดูแลเกื้อกูลกันแบบเครือญาติ มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุโดยมีการรวมกลุ่มเป็นชมรม ที่มีภาคีเครือข่ายและกองทุนช่วยสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม โดยมีศูนย์สุขภาพดูแลผู้สูงอายุต้นแบบในระดับหมู่บ้าน ส่งผลให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองด้านสุขภาพได้ จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัฒนธรรมและประเพณีที่ให้ความสำคัญและการเคารพนับถือผู้สูงอายุ ทำให้เกิดระบบการบริการผู้สูงอายุโดยครอบครัว และชุมชนที่เข้มแข็งโดยบูรณาการกับทีมหมอครอบครัว และได้รับการจัดสรรงบประมาณจากภาคีเครือข่าย ทำให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการได้ทุกคนโดยเชื่อมต่อระหว่างชุมชนและสถานบริการ (สาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์, 2562)

จากสถานการณ์ด้านสุขภาวะของจังหวัดบุรีรัมย์พบจุดอ่อนคือ การถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติไม่ทั่วถึง ประชาชนขาดความตระหนักในการดูแลสุขภาพตนเอง ไม่คิดว่าการดูแลสุขภาพเป็นเรื่องของตนเอง พฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุชาวบุรีรัมย์ มีปัญหาด้านการบริโภคอาหารหวาน มัน เค็ม ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ขาดการออกกำลังกาย ประกอบกับ

ความเสื่อมของร่างกายทำให้ความสามารถในการดูแลตนเองลดลง มีปัญหาการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดปัญหาภาวะสุขภาพและพึ่งพาตนเองลดลง ผู้สูงอายุขาดศักยภาพในการดูแลตนเอง องค์กรชมรมผู้สูงอายุขาดความเข้มแข็ง ไม่ดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพที่ต่อเนื่อง การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ การจัดระเบียบครัวเรือนชุมชนพร้อมทั้งการสร้างองค์ความรู้และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพไม่ดี และไม่ปลอดภัย ผู้สูงอายุอยู่ในสภาพแวดล้อม ที่ไม่ปลอดภัยถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง มีฐานะยากจน จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มปริมาณมากขึ้นทุกปี และมีภาวะการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง โดยเฉพาะโรคเบาหวานและความดันโลหิต โรคทางหลอดเลือดสมอง และหัวใจ สถานการณ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อม การแข่งขันทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้บุตรหลานไม่มีเวลาดูแลผู้สูงอายุ ทำให้เกิดภัยคุกคามต่อสุขภาพผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งเกิดภาวะเครียด เกิดปัญหาสุขภาพ และที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงแข็งแรง พฤติกรรมทางสุขภาพของประชาชน มีการใช้สารเคมีเพิ่มมากขึ้น การบาดเจ็บทางถนนเพิ่มมากขึ้น ประชาชนเข้าถึงข้อมูลที่ต้องยาก แต่รับทราบสื่อที่โฆษณาเกินจริงง่ายผนวกกับการบังคับใช้กฎหมายไม่ครอบคลุมและบทลงโทษตามกฎหมายมีโทษน้อย ปัญหาเรื่องระบบควบคุมมาตรฐานการผลิตที่ยังไม่มีคุณภาพ ซึ่งทำให้ประชาชนอาเซียนไม่มีความปลอดภัยทางสุขภาพ ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เข้มแข็งพอ การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติยังไม่ครอบคลุมทุกประเด็น ไม่มีการเชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์ (สาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์, 2562)

จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นจังหวัดที่มีกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่หลากหลายชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยเชื้อสายลาวไทยเชื้อสายเขมร ส่วยหรือกูย ไทยแดงหรือไทยนางรอง เป็นต้น ชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่พบมากในจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรนี้อาศัยอยู่มาตั้งแต่ยังไม่มีการแบ่งแยกดินแดนและการขีดแบ่งพรมแดนระหว่างไทยกับกัมพูชาอย่างชัดเจน ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง หรืออีสานใต้ได้แก่ จังหวัดจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอุบลราชธานี นักวิชาการได้บัญญัติศัพท์ทางวิชาการเรียกกลุ่มชาวเขมรที่อยู่ในประเทศไทยกลุ่มนี้ว่าคือ “เขมรสูง” กลุ่มชนเหล่านี้ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมของกลุ่มไว้อย่างเหนียวแน่น มีปรับเปลี่ยนไปบ้างก็เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของบริบทที่กลุ่มชนเผชิญอยู่ เช่น ประเพณีแซนตุนตา การรำเรือมตรวด การรำเรือมอันเร เมนูอาหารคาวเบาะสวาย เมนูอาหารทานเล่นเบาะบายเกรียม การทอผ้าลายโฮล ภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค เป็นต้น ปัจจุบันศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาต่างๆ เหล่านี้เหลืออยู่ในชุมชนน้อยมาก ผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนถูกทอดทิ้งและมีการสืบทอดน้อยมากเนื่องจากลูกหลานไปทำงานต่างถิ่น ดังนั้นหากมีกิจกรรมที่สามารถดึงศักยภาพของผู้สูงวัยในชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรออกมาได้ก็จะสามารถสะท้อนคุณค่าของผู้สูงวัยและเกิดแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมเพื่อสนับสนุนให้คนทุกช่วงวัยได้ใช้ชีวิตร่วมกันภายใต้ศิลปวัฒนธรรมพื้นถิ่นที่ควรคุณค่าแก่การอนุรักษ์ต่อยอดและสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

จากการลงพื้นที่ทำ Pilot study ชุมชนบ้านโคกยางพัฒนา ตำบลอีสาณเขต อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบสถานการณ์และปัญหาด้านสุขภาพของคนทุกช่วงวัยในจังหวัดบุรีรัมย์ ทำให้เห็นว่าการพัฒนาคนในทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณค่าและสร้างกลไกที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขพร้อมรับสังคมสูงวัยเป็นหัวใจสำคัญที่สร้างขับเคลื่อนเมืองบุรีรัมย์ไปสู่เมืองแห่งความสุขพร้อมรับสังคมสูงวัยที่กำลังเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะชุมชนในพื้นที่เป้าหมายของโครงการนี้เป็นชุมชนในกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประชากรอาศัยอยู่มากในจังหวัดบุรีรัมย์และพบผู้สูงอายุเป็นจำนวนมากในลำดับต้นๆ ของจังหวัดบุรีรัมย์ มีลักษณะเด่นของชุมชนที่จะทำการขับเคลื่อนเป็นชุมชนต้นแบบที่สามารถพึ่งพาตนเองได้บนฐานของศิลปวัฒนธรรมชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร

โครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรเพื่อสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัยจังหวัดบุรีรัมย์ มีเป้าหมายสร้างชุมชนต้นแบบสังคมสุขภาวะกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรผ่านกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร เป็นการสร้างเสริมสุขภาวะทางร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยมีเป้าหมายเดียวกันคือ การพัฒนาคนในทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณค่าและสร้างกลไกที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขพร้อมรับสังคมสูงวัยในจังหวัดบุรีรัมย์ ในกระบวนการวิจัยของทุกโครงการเน้นการมีส่วนร่วมหรือขับเคลื่อนร่วมกันโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หน่วยงานปกครองท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์และเชื่อมโยงกับเครือข่ายสุขภาพผ่านเครือข่าย อสม. ร่วมกันพัฒนาชุมชนและสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตัวชี้วัดที่สำคัญของโครงการคือ การสร้างนวัตกรรมทางสังคมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนทุกวัยใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณภาพ มีแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม (Social cohesion) และผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิ สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณค่าอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขพร้อมรับสังคมสูงวัยตามยุทธศาสตร์ของจังหวัดและยุทธศาสตร์ของชาติได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาภูมิปัญญาศิลปชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรในจังหวัดบุรีรัมย์
2. สร้างกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร
3. สร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัยจากกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาภูมิปัญญาศิลปชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรในจังหวัดบุรีรัมย์

1. ประชุมแต่งตั้งกรรมการและเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ของโครงการและกำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมวิจัย และแผนการดำเนินโครงการในภาพรวม

2. จัดประชุมชี้แจงโครงการและทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชน และ ลงพื้นที่เพื่อศึกษาศักยภาพพื้นที่

3. รวบรวมภูมิปัญญาด้านศิลปะ โดยจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมกลุ่มผู้สูงวัยด้วยวิธีสนทนากลุ่มย่อยการสัมภาษณ์ เพื่อสำรวจและรวบรวมภูมิปัญญา ปัญหาและความต้องการเพื่อนำไปวิเคราะห์แนวทางการจัดการองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาด้านศิลปะในชุมชน

ระยะที่ 2 สร้างกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปะชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร

1. กิจกรรมการจัดการองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านศิลปะเพื่อตั้งศักยภาพและเสริมพลัง ผู้สูงวัยด้วยวิธีสนทนากลุ่มย่อย การสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์แนวทางและความต้องการ รูปแบบการจัดการองค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านด้านศิลปะ

2. อบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านศิลปะเพื่อยกระดับอาชีพทุกช่วงวัยโดยทีมนักวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สูงวัยที่เป็นผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญา

ระยะที่ 3 สร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัยจากกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาด้านศิลปะชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร

1. อบรมเชิงปฏิบัติและประเมินผลการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อยกระดับอาชีพทุกช่วงวัยด้านศิลปะแบบมีส่วนร่วม โดยผู้สูงวัยให้กับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน

2. ติดตามและเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลผลข้อมูล

3. จัดเวทีเสวนาเพื่อถอดบทเรียนร่วมกัน จัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่และขยายผล

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาภูมิปัญญาด้านศิลปะชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ศิลปวัฒนธรรมกลุ่มอาชีพชุมชนบ้านโคกยางพัฒนา ยึดอาชีพหลักทำไร่ ทำนา ทำการเกษตร ยึดหลักดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ปัจจุบันมีกลุ่มอาชีพดังนี้ ดังนี้ 1) กลุ่มทอผ้า ผลิตภัณฑ์ได้แก่ ผ้าผืน ประชานกลุ่ม นางเทียะ ประเมินชัย สมาชิกมีดังนี้ 1) นางยุลิน เจริญยิ่ง 2) นายทินกร บาบโสง 2) กลุ่มทอเสื่อกก ผลิตภัณฑ์ได้แก่ เสื่อพับเสื่อผืน มีลวดลายพื้นฐานทั่วไป ประชานกลุ่ม นางเจริญภาคคำ ซึ่งมีนางเปย สมศรี เป็นสมาชิก 3) กลุ่มจักรสาน ผลิตภัณฑ์ได้แก่ ไม้กวาดทางมะพร้าว ซึ่งมีนางจิราภา จันทรสิงห์ เป็นประธานกลุ่ม 4) กลุ่มแปรรูป ผลิตภัณฑ์ได้แก่ ก๋วยเตี๋ยว/ ขนมเหนียว /ขนมโก๋ / ขนมโขลก / นางเล็ด/กันเตรียม/บายกริม ซึ่งมีนายเจริญ แผลงดี เป็นประธานกลุ่ม สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ศิลปวัฒนธรรมกลุ่มอาชีพชุมชนบ้านโคกยางพัฒนา

อาชีพ	รูปแบบผลิตภัณฑ์	จุดดี/จุดเด่น/ผลกระทบทางสังคม	จุดดี/จุดเด่น/ผลกระทบทางอาชีพ	แนวทางการปรับปรุง
กลุ่มทำนา	-ข้าวเปลือก -ข้าวสาร -ลำข้าว -แกลบ	-มีการแบ่งปันข้าวปลาอาหาร ของใช้ต่างๆ ของเพื่อนบ้านใกล้เคียง รวมถึงการเป็นมิตรภาพที่ดีต่อกัน -มีการช่วยเหลือกันทำงาน เช่น การทำเกษตรกรรม	-ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนไม่ฟุ้งเฟ้อ -ประหยัดอดออมทำไร่นา ปลูกผัก หาปลา และสามารถสร้างรายได้	-มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทั้งด้านการทำงาน และด้านอื่นๆ -เศรษฐกิจเป็นการผลิตเพื่อบริโภคและการส่งขายหรือต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น -ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

อาชีพ	รูปแบบ ผลิตภัณฑ์	จุดดี/จุดเด่น/ผลกระทบ ทางสังคม	จุดดี/จุดเด่น/ผลกระทบ ทางอาชีพ	แนวทางการปรับปรุง
กลุ่มทอผ้า	-ผ้าไหมผืน	-ชุมชนยังขาดความรู้ ด้าน การออกแบบการแปรรูป ผลิตภัณฑ์ -ชุมชนยึดหลักทอผ้าแบบวิถี ดั้งเดิม	-ชุมชนเกิดรายได้ -มีงานทำประจำที่ บ้าน -เป็นภูมิปัญญาของ คนในท้องถิ่น	-เรียนรู้ทักษะการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้ หลากหลายมากขึ้น -สร้างมูลค่าทางการตลาดให้สูงขึ้น -เพิ่มความคิดสร้างสรรค์ในการคิดค้น ลายสยผ้าไหม
กลุ่มทอเสื่อกก	-เสื่อพับ -เสื่อผืน	-มีทรัพยากรธรรมชาติใน ชุมชนที่สมบูรณ์	-ผู้สูงอายุเกิดรายได้ -มีงานทำประจำที่ บ้าน - เป็นภูมิปัญญาของ คนในท้องถิ่น -เสื่อกก เน้นสีน้ำเงิน สีแดง เหลือง เขียว	-เรียนรู้ทักษะการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้ หลากหลายมากขึ้น ได้แก่ ที่รองแก้ว รองจาน เบาะรองนั่งเสื่อนั่งสมาธิ พวงน้ำ เสื่อนอนบุพวงน้ำเสื่อขายลู่ กระเป๋าดอกกลองกระดาดหิขู หมอน อิง -สร้างมูลค่าทางการตลาดให้สูงขึ้น -เพิ่มความคิดสร้างสรรค์ในการคิดค้น ลายของเสื่อ
กลุ่มจักรสาน	-ไม้กวาด ทาง มะพร้าว	-ชุมชนให้ความสำคัญในการ สานต่อภูมิปัญญาน้อยลง	-สร้างรายได้จากการ จำหน่าย - เป็นภูมิปัญญาของ คนในท้องถิ่น	-สร้างกิจกรรมสืบสานภูมิปัญญาพื้นถิ่น ส่งต่อรุ่นลูกหลาน
กลุ่มแปรรูป อาหาร	-กล้วยฉาบ -ขนมเนย -ขนมโก๋ -ขนุนโชด -นางเล็ด -กันเตรียม -บายกริม	-เกิดการรวมกลุ่มของคนใน ชุมชนสร้างเป็นอาชีพหลัก ได้	- เป็นภูมิปัญญาของ คนในท้องถิ่น -สร้างรายได้	-ออกแบบบรรจุภัณฑ์ ที่ทันสมัย -เน้นความสะอาดถูกหลักโภชนาการ

ระยะที่ 2 สร้างกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร

กระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร โดยคณะกรรมการชุมชน ทั้ง 15 คน นำเสนอแนวทางการบริหารจัดการครบวงจร จากองค์ความรู้ กิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับการถ่ายทอดและฝึกปฏิบัติการกลุ่มเป้าหมายร่วมกันเสนอแนะแนวทางวิธีการทดลองกระบวนการที่เหมาะสม พร้อมกับร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ กำหนดวันเวลา สถานที่ และกำหนดครัวเรือนผู้สูงอายุที่จะเข้าร่วมกิจกรรม จากการประชุมวางแผนกระบวนการพัฒนาอาชีพ จากภูมิปัญญาศิลปชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้เสนอแนะแนวทางวิธีการทดลองกระบวนการพัฒนากิจกรรมงานจักสานสำหรับครัวเรือนผู้สูงอายุ มีการกำหนดทิศทางและมาตรการส่งเสริมและการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและศักยภาพของครัวเรือนผู้สูงอายุ มีการวางแผนการจัดการที่เกิดจากความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น ประชาชน และภาคเอกชนในพื้นที่ และหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลผู้สูงอายุในตำบลอีสานเขตเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมเพิ่มเติมความรู้ให้

แก่ครัวเรือนผู้สูงอายุในชุมชน

ระยะที่ 3 สร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัยจากกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร

จากการจัดกระบวนการสร้างเสริมแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมสูงวัย พบว่า ได้เห็นความรักความสามัคคีของคนในชุมชน คนในชุมชนได้ร่วมแรงร่วมใจในการรักและห่วงใยวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชน ได้เห็นลูกหลานเข้ามาร่วมเพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชน ได้แก่ ด้านสังคม คือ มีความรู้ในการดูแลตนเองและคนในครอบครัวมากขึ้น มีอาชีพและ มีรายได้ มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาวัฒนธรรมพื้นถิ่น และชุมชนมีส่วนร่วมและขับเคลื่อนร่วมกับภาครัฐ

ผลจากการอบรมเชิงปฏิบัติและประเมินผลการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อยกระดับอาชีพทุกช่วงวัยด้านศิลปะแบบมีส่วนร่วมโดยผู้สูงวัยให้กับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ทัศนคติและทักษะปฏิบัติด้านด้านอาชีพ (KAP) ดังนี้ 1) ด้านความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีความรู้ความเข้าใจด้านการถ่ายภาพเพื่อโปรโมทสินค้าและสื่อความหมาย ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.43) มีความรู้ความเข้าใจเรื่องแผนทางการตลาดและการขาย ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.92) มีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 1.16) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจักสาน เช่น การสานตะกร้าพลาสติก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.60) มีความรู้ความเข้าใจเรื่องทฤษฎีสี ออกแบบลวดลาย ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 1.02) มีความรู้ความเข้าใจในด้านงานหัตถกรรม ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 1.07) มีความรู้และความเข้าใจในการด้านการดัดแปลงสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 1.16) มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างเป็นรูปร่างได้อย่างเหมาะสม และกลมกลืน ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 1.20) และมีความรู้ความเข้าใจด้านการสร้างตราสินค้า ($\bar{X} = 2.03$, S.D. = 1.38) 2) ด้านทัศนคติ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีกิจกรรมทำร่วมกัน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.57) ทำให้คนในชุมชน มีรายได้เสริม ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.03) ช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงวัยได้มีโอกาสทำกิจกรรมที่ทำหาความสามารถของตนเอง ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.59) และการจักสานสามารถส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเกิดการรวมกลุ่ม และสร้างรายได้ในชุมชน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.55) 3) ด้านทักษะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สามารถจัดตั้งกลุ่มจักสานได้ มีโครงสร้างการทำงาน และแบ่งบทบาทหน้าที่ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.60) สามารถวางแผนการส่งเสริมการตลาดและสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างปรารถนา ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.93) สามารถวางแผนการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.92) สามารถจัดตั้งกลุ่มจักสานได้ มีโครงสร้างการทำงาน และแบ่งบทบาทหน้าที่ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.60) สามารถออกแบบลวดลายใช้สีต่างๆ มาตกแต่งและสร้างสรรค์ได้อย่างงดงาม ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.92) สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีจุดเด่นและความสมดุล ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.91)

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการดำเนินการ สามารถสรุปผลดังนี้

1. ศึกษาศักยภาพชุมชนชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ชุมชน บ้านโคกยางหมู่ 6 ภูมิลำเนาเดิม บรรพบุรุษย้ายมาจากบ้านสวาย ตำบลสวาย อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ พูดภาษาเขมร และภาษาส่วยบางส่วน ยึดอาชีพหลักทำไร่ ทำนา ทำการเกษตร ปัจจุบันมีกลุ่มอาชีพดังนี้ ดังนี้ 1) กลุ่มทำการเกษตร ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ทำนา ปลูกผัก หาปลา ในการเจือจุนครอบครัวได้ 2) กลุ่มทอผ้า มีการปลูกหม่อน เลี้ยงไหมตามบ้านเรือน ในช่วงแรกเป็นการทอผ้าเพื่อใช้ในครัวเรือน และจำหน่าย จากการสัมภาษณ์นางเทีย ประเมินชัย พบว่า ผลิตภัณฑ์

ที่ชุมชนนิยมทำคือ ทอผ้าฝืนหรือผ้าพื้น 3) กลุ่มทอเสื่อกก ซึ่งภาษาเขมรเรียกว่า “ ตลุบาลญ กลุติญเก๊ะ ” เพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวันและสร้างรายได้ บางครัวเรือน ก็ทำเป็นอาชีพหลักเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว การทอเสื่อเป็นภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ได้แก่ เสื่อพับเสื่อฝืนมีลวดลายพื้นฐานทั่วไป 4) กลุ่มจักสาน ผลิตภัณฑ์ได้แก่ ไม้กวาดทางมะพร้าว 5) กลุ่มแปรรูป ผลิตภัณฑ์ได้แก่ ก๋วยเตี๋ยว/ ขนมเนีย /ขนมโก๋เรีย / ขนุนโชค / นางเล็ด/ กันตริ้อม/บายกริม มีจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด จำนวน 79 คน ชาย จำนวน 47คน คิดเป็นร้อยละ 59.49 หญิง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 40.51 ผู้สูงอายุที่ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.33 ผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านสุขภาพ 74 คน คิดเป็นร้อยละ 93.67

2. การมีส่วนร่วมและการสร้างความเข้าใจ การมีส่วนร่วมและการสร้างความเข้าใจแบ่งเป็น 2 ส่วน 1) การสร้างความเข้าใจกับทีมคณะวิจัย พบว่า ได้มีการวางแผนการดำเนินการและแบ่งบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานวิจัย 2) การสร้างความเข้าใจกับแกนนำชุมชน บ้านโคกยาง ตำบลอีสานเขต อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ชุมชนมีความรู้ (Knowledge) ถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการเพื่อการบริหารจัดการ ชุมชนมีความเข้าใจและรับรู้ถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมงานวิจัย เรื่อง กระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปะชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรเพื่อสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัยจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้นำช่วยกันผลักดันมาระดับหนึ่ง พร้อมแบ่งบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการ และได้มีการร่วมเสนอแนวทางในการดำเนินงานวิจัยในพื้นที่ ซึ่งเบื้องต้นถือว่าชุมชน เกิดการยอมรับการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการ

3. สร้างกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปะชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร ซึ่งเป็นวิธีการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ทุกคนต้องมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล โดยใช้การสร้างตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม จากการสำรวจพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ทัศนคติและทักษะปฏิบัติด้านด้านอาชีพ (KAP) ดังนี้ ด้านความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านทัศนคติ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทักษะ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

4. สร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัยจากกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปะชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร สรุปได้ 4 ประเด็น ดังนี้ ประเด็นที่ 1 กระบวนการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมิน พบว่า เกิดแผนปฏิบัติการจำนวน 1 แผน เกิดคณะกรรมการในการบริหารจัดการชุมชน จำนวน 15 คน เกิดครัวเรือนผู้สูงอายุที่มีความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติที่ดีอย่างน้อย 79 ราย ประเด็นที่ 2 บูรณาการองค์ความรู้ พบว่า เกิดคู่มือองค์ความรู้กลไกการสร้างเสริมชุมชนพึ่งพาตนเองบนฐานศิลปวัฒนธรรมชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรเพื่อสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมทุกช่วงวัยพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัยจังหวัดบุรีรัมย์ 1 เรื่อง ได้แก่ การพัฒนากิจกรรมงานจักสานสำหรับครัวเรือนผู้สูงอายุ ประเด็นที่ 3 อบรมเชิงปฏิบัติการการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ พบว่า ครัวเรือนผู้สูงอายุมีความรู้ทัศนคติและทักษะปฏิบัติด้านจักสานอยู่ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 73.76 ประเด็นที่ 4 กลไกการสร้างเสริมชุมชนพึ่งพาตนเองบนฐานศิลปวัฒนธรรมชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร พบว่า เกิดคณะกรรมการชุมชนจำนวน 15 ราย เกิดอาชีพปัจจุบันผลิตและขายสินค้า จำนวน 1 อาชีพ ครั้งละ 1500 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 เกิดการตั้งเด็กและเยาวชนเข้ามา มีส่วนร่วมจำนวน 10 คน

อภิปรายผล

1. กระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปะชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรเพื่อสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัยจังหวัดบุรีรัมย์ จากกระบวนการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมินผล กระบวนการมีส่วน

ร่วมของคนในชุมชน และติดตามผลการดำเนินงาน จากการติดตามให้กำลังใจผู้สูงอายุ พบว่า ชุมชนเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถบริหารจัดการตามแผนการดำเนินงานได้ ส่งผลให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านบวกโดยมีระบบความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น มีความรัก ความสามัคคี สามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ทำให้เกิดการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เกิดการเปลี่ยนแปลงในการขับเคลื่อนนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภาครัฐส่งเสริมมีตลาดรองรับเกิดการกระจายรายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงมล ภูวนล (2557) การวิจัยและพัฒนา เป็นการพัฒนารูปแบบเมืองผู้สูงอายุอยู่สบาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบ คุณลักษณะการพัฒนารูปแบบ และแนวทางการเป็นเมืองผู้สูงอายุอยู่สบาย ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบการเป็นเมืองผู้สูงอายุอยู่สบาย การเป็นเมืองผู้สูงอายุอยู่สบาย คือ การมีกิจกรรมทางสังคม อาทิจากแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การร่วมกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน การสร้างสำนึกทางสังคมและประวัติศาสตร์ความปลอดภัย และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยคนในชุมชน มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน/กิจกรรมการพัฒนารูปแบบการเป็นเมืองผู้สูงอายุอยู่สบายประกอบด้วย 5 กระบวนการ 1) กระบวนการระบุพื้นที่เป้าหมาย 2) กระบวนการสร้างสำนึกทางประวัติศาสตร์ 3) กระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วม 4) กระบวนการสร้างจินตนาการทางสังคมวิทยา และ 5) กระบวนการตรวจสอบความถูกต้องข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการสำหรับชุมชนควรนำกระบวนการประชาธิปไตยมาใช้ในการศึกษา ประวัติศาสตร์และบริบทชุมชน เพื่อช่วยให้ชุมชนรู้จักตนเอง เกิดความภูมิใจ เชื่อมมั่นในตนเอง และควรกระตุ้นให้เกิดสำนึกทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง สำหรับหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อช่วยให้ชุมชนแก้ปัญหา และพึ่งตนเองได้อย่างแท้จริง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ประเด็นผู้สูงอายุควรเป็นประเด็นเชิงนโยบายลำดับต้น ๆ โดยบูรณาการกระบวนการทำงานเชิงรุก ผสมผสานระหว่างการปฏิบัติระดับบุคคลกับโครงสร้างของภาคสุขภาพ การศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม

2. บทเรียนกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปหัตถกรรมไทยเชื้อสายเขมรเพื่อสร้างรายได้เสริมทางสังคมพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัยจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า มิติเชิงเศรษฐศาสตร์ เกิดอาชีพจากผลิตภัณฑ์การจักสานตะกร้าจากเส้นพลาสติกเกิดรายได้เพิ่มขึ้นในครัวเรือนผู้สูงอายุ โดยผลิตภัณฑ์จักสานตะกร้าจากเส้นพลาสติกสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน และสามารถลดความเหลื่อมล้ำเป็นการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมให้กับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี เกิดผลกระทบในระดับจังหวัดด้านบวก ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัด เกิดการกระจายรายได้สู่ครัวเรือนผู้สูงอายุอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรพล ทศมาศ และคณะ (2564) มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหากรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมผ่านยุทธศาสตร์วิชาชีพพัฒนาพลังเพื่อสร้างสังคมคุณภาพทุกช่วงวัยรองรับสังคมสูงวัยในจังหวัดบุรีรัมย์โดยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีศักยภาพของแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมผ่านยุทธศาสตร์ วิชาชีพพัฒนาพลังเพื่อสร้างสังคมคุณภาพทุกช่วงวัยรองรับสังคมสูงวัยในจังหวัดบุรีรัมย์ผลการศึกษา พบว่า นวัตกรรมเสริมสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคม ประกอบด้วย 1) แรงสนับสนุนทางอารมณ์และความเพลิดเพลิน 2) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารและการเข้าถึงข้อมูล 3) การสนับสนุนด้านสิ่งของ 4) ความรู้ ในสารสนเทศ 5) ประโยชน์ในการใช้งาน 6) การสนับสนุนกลุ่มเครือข่ายและความสัมพันธ์เชิงสถาบัน 7) ทักษะที่มีต่อการใช้งาน ยุทธศาสตร์ วิชาชีพพัฒนาพลัง ประกอบด้วย 1) หลักสุขภาพ 2) หลักการเรียนรู้ 3) หลักสังคม 4) หลักเศรษฐกิจ และ สังคมคุณภาพทุกช่วงวัยรองรับสังคมสูงวัยในจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 1) กายภาพ/ร่างกาย 2) สังคมและวัฒนธรรม 3) สติปัญญาและความคิด 4) สภาพแวดล้อม 5) ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจและรายได้ 6) อารมณ์และจิตใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

1.1 ข้อเสนอแนะกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรเพื่อสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัยจังหวัดบุรีรัมย์

1) การส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการสร้างการมีส่วนร่วมและการสร้างความเข้าใจร่วมกัน ทำให้ชุมชนมีความรู้ (Knowledge) มองเห็นความสำคัญของปัญหาด้านสุขภาพที่เกิดขึ้นกับชุมชน

2) การสร้างกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร ต้องสะท้อนปัญหาชุมชนให้ชุมชนร่วมกันคิดผลลัพธ์ที่คาดหวัง ร่วมกันวางแผน การดำเนินงาน ออกแบบกิจกรรม และได้มีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จร่วมกัน จะทำให้ทุกคนต้องมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล โดยใช้การสร้างตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน ที่เป็นรูปธรรมวัดผลการปฏิบัติงานเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด

3) การประเมินผลสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมพร้อมรับการเป็นเมืองสังคมสูงวัยจากกระบวนการพัฒนาอาชีพจากภูมิปัญญาศิลปชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมรโดยใช้กระบวนการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมินผล และติดตามผลการดำเนินงานผ่านการให้กำลังใจ จะส่งผลให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านบวก ชุมชน จะมีระบบความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น

4) การบูรณาการภาคีหน่วยงานในการดำเนินโครงการ ควรมีการกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกันโดยไม่กระทบกับกิจกรรมหรือโครงการของหน่วยงานนั้นๆ ควรเป็นลักษณะเสริมแรงเพื่อให้ตอบเป้าหมายภารกิจของงานให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาชุมชนให้ครอบคลุมรอบด้านเพื่อทดสอบและเจาะลึกในแต่ละประเด็นของชุมชนแต่ละพื้นที่

2.2 ควรมีการสร้างแผนบูรณาการเครือข่ายชุมชนและหน่วยงานภาคี เพื่อให้แต่ละส่วนได้ทราบแนวทางส่งเสริมความร่วมมือในระดับต่างๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ดวงกมล ภูวนล. (2557). การวิจัยและพัฒนานี้เป็นการพัฒนารูปแบบเมืองผู้สูงอายุอยู่สบาย.

วารสารสุขศึกษา, 37(126), 82

(“นโยบายกระทรวงสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์” , 2562)

ภัทรพล ทศมาศ และคณะ. (2564). นวัตกรรมเสริมสร้างแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมผ่านยุทธศาสตร์ วิชาชีวิตพลุดพลังเพื่อสร้างสังคมคุณภาพทุกช่วงวัย รองรับสังคมสูงวัยในจังหวัด

บุรีรัมย์. วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์, 6(3), 675-676

วันดี เขียวสวัสดิ์กิจ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 กันยายน 2565)